

INFORMACIJA

o izmjenama Ugovora o zajmu sa Međunarodnom bankom za obnovu i razvoj (IBRD) za potrebe finansiranja Projekta "Šume Crne Gore za zajednički prosperitet", u iznosu do 18.000.000 eura

Upravni odbor Svjetske banke je dana, 18. marta 2026. godine, odobrio zajam od 18 miliona eura Crnoj Gori za podršku finansiranja projekta **"Šume Crne Gore za zajednički prosperitet"**.

Zvanični pregovori za zaključivanje kreditnog aranžmana između Crne Gore i IBRD-a realizovani su 9. februara 2026. godine, tokom kojih je usaglašena ključna ugovorna i projektna dokumentacija neophodna za potpisivanje Ugovora o zajmu i realizaciju projekta.

Nakon realizovanih pregovora, Vlada je donijela Zaključke br. 11-011/26-473/3, od 19. februara 2026. godine, kojima je prihvatila Usaglašeni zapisnik sa pregovora sa Svjetskom bankom, prihvatila usaglašeni Ugovor o zajmu u vrijednosti do 18 miliona eura i ovlastila ministra finansija da potpiše predmetni ugovor.

Ministarstvo finansija je, dana 6. aprila 2026. godine obaviješteno od strane Svjetske banke da su izvršene tehničke izmjene u Ugovoru o zajmu i Dokument o ocjeni projekta (Project Appraisal Document) za finansiranje projekta "Šume Crne Gore za zajednički prosperitet".

Naime, tokom procesa odobravanja projekta, predstavnici Svjetske banke izvršili su tehničke izmjene u ugovornoj i projektnoj dokumentaciji. Konkretno, opšta referenca na „SOE“ (preduzeće u državnom vlasništvu) zamijenjena je punim pravnim nazivom kompanije: Crna Gora Šume, društvo sa ograničenom odgovornošću (Montenegro Forests Limited Liability Company). Ova izmjena je izvršena radi obezbjeđivanja tačnosti, pravne preciznosti i usklađenosti sa zvanično registrovanim nazivom kompanije, i ne mijenja suštinu, obim niti uslove Ugovora o zajmu ili Projekta kako su pregovarani i dogovoreni između strana.

Napominjemo da, prema opštim uslovima kreditiranja koje propisuje IBRD, dogovoreno je zaključivanje kreditnog aranžmana na period od 15 godina, uključujući grejs period od 2 godine. Ugovor o zajmu predviđa varijabilnu kamatnu stopu koja se sastoji od šestomjesečnog EURIBOR-a, uvećanog za varijabilnu kamatnu maržu koja se kvartalno redefiniše, odnosno fiksira. Za kreditni aranžman sa rokom otplate od 15 godina i grejs periodom od 2 godine, na dan pregovora iznosila je 0,68%.

Predviđena je jednokratna naknada za obradu kredita (front-end fee) u iznosu od 0,25% ukupne vrijednosti kredita, kao i naknada na nepovučena sredstva (commitment fee) u visini od 0,25% na iznos neiskorišćenih sredstava u momentu obračuna. U skladu sa Opštim uslovima finansiranja, obračun naknade na neiskorišćena sredstva počinje da teče nakon isteka 4 godine od dana potpisivanja Ugovora o zajmu.

Planirana je realizacija projekta u narednih šest godina (2026–2032), uz redovno praćenje progressa u implementaciji i izvještavanje Vlade Crne Gore i Odbora direktora Svjetske banke.

Pravni osnov za zaključivanje predmetnog kreditnog aranžmana predstavlja Zakon o budžetu Crne Gore za 2026. godinu i Odluka o zaduživanju Crne Gore za 2026. godinu (159/2025 od 30.12.2025. godine), kojom je predviđeno da se država, za potrebe finansiranja projekata, između ostalog, može zadužiti i kroz kreditni aranžman sa Svjetskom bankom za potrebe finansiranja projekta „Šume Crne Gore za zajednički prosperitet“, u iznosu do 18 miliona eura.

Projekat „Šume Crne Gore za zajednički prosperitet“ ima za cilj unapređenje održivosti upravljanja šumskim resursima i razvoj ekonomije u šumarstvu i drvnoj industriji u Crnoj Gori. Projekat je kreiran da odgovori na dvostruke izazove: povećanje održivosti i ekonomske isplativosti šumarskog sektora. Projekat primjenjuje integrisani pristup fokusiran na održivo upravljanje resursima, ekonomičniju upotrebu drveta veće vrijednosti, poboljšanje kvaliteta zaposlenosti u ruralnim područjima i očuvanja prirode.

LOAN NUMBER 9937-ME

Loan Agreement

(Montenegro Forests for Shared Prosperity Project)

between

MONTENEGRO

and

**INTERNATIONAL BANK FOR RECONSTRUCTION
AND DEVELOPMENT**

LOAN AGREEMENT

AGREEMENT dated as of the Signature Date between MONTENEGRO (“Borrower”) and INTERNATIONAL BANK FOR RECONSTRUCTION AND DEVELOPMENT (“Bank”). The Borrower and the Bank hereby agree as follows:

ARTICLE I — GENERAL CONDITIONS; DEFINITIONS

- 1.01. The General Conditions (as defined in the Appendix to this Agreement) apply to and form part of this Agreement.
- 1.02. Unless the context requires otherwise, the capitalized terms used in this Agreement have the meanings ascribed to them in the General Conditions or in the Appendix to this Agreement.

ARTICLE II — LOAN

- 2.01. The Bank agrees to lend to the Borrower the amount of eighteen million Euros (EUR18,000,000), as such amount may be converted from time to time through a Currency Conversion (“Loan”), to assist in financing the project described in Schedule 1 to this Agreement (“Project”).
- 2.02. The Borrower may withdraw the proceeds of the Loan in accordance with Section III of Schedule 2 to this Agreement.
- 2.03. The Front-end Fee is one quarter of one percent (0.25%) of the Loan amount.
- 2.04. The Commitment Charge is one quarter of one percent (0.25%) per annum on the Unwithdrawn Loan Balance.
- 2.05. The interest rate is the Reference Rate plus the Variable Spread or such rate as may apply following a Conversion; subject to Section 3.02(e) of the General Conditions.
- 2.06. The Payment Dates are February 15 and August 15 in each year.
- 2.07. Except as provided in Section 2.08 below, the principal amount of the Loan shall be repaid in accordance with Section 3.03 of the General Conditions and Schedule 3 to this Agreement.
- 2.08. (a) Upon occurrence of an Eligible Event and issuance of government declaration of national emergency, the Borrower may request the Bank to activate: (i) the Principal Payment Deferral in respect of a portion or all of the Withdrawn Loan Balance; and/or (ii) Interest Payment Deferral; for the Deferral Period, provided that such request shall be made no

earlier than in respect of the first Principal Payment Date and no later than the fifth anniversary prior to the final maturity of the Loan. Such request and any activation shall be made in accordance with the CRDC Terms and Conditions in effect at the time of the submission of the request, the provisions of which are hereby incorporated by reference and form an integral part of this Agreement. The activation of the Payment Deferral may occur only once during the term of the Loan.

- (b) At the time of requesting the Principal Payment Deferral pursuant to the provisions of paragraph (a) of this Section 2.08, the Borrower may also request repayment provisions different from those set out in Schedule 3 to this Agreement for a portion or all of the Withdrawn Loan Balance for which Principal Payment Deferral is requested, provided that: (i) the average maturity of the Withdrawn Loan Balance after the Deferral Period equals the original average maturity of such Withdrawn Loan Balance prior to the Principal Payment Deferral request and the final maturity of the Withdrawn Loan Balance after the Deferral Period will not exceed the original final maturity of such Withdrawn Loan Balance prior to the Principal Payment Deferral request; and (ii) such repayment provisions have been agreed between the Borrower and the Bank.
- (c) Upon review of the Borrower's request and the Bank's reasonable determination of the eligibility of the Loan for a Payment Deferral, the Bank shall take such actions as necessary to implement the Payment Deferral in accordance with the terms of this Agreement and the CRDC Terms and Conditions. Effective the date of the activation of the Payment Deferral as notified by the Bank to the Borrower, the provisions of this Agreement providing for repayment of the proceeds of the Loan, including the provisions of Schedule 3, shall be deemed to have been modified, as applicable. The Bank shall notify the Borrower of the applicable financial terms of the Loan, including any revised amortization provisions, if applicable, at the time of the Payment Deferral activation or promptly thereafter.
- (d) In the event the Interest Payment Deferral is activated, the Borrower shall pay to the Bank interest on any such deferred amount at the rate set forth in Section 2.05 of this Agreement until such time as the deferred amount is fully paid to the Bank. Such interest shall accrue from the respective dates when the relevant amounts are deferred after the Interest Payment Deferral is activated and shall be payable on the remaining Payment Dates after the Deferral Period.
- (e) The Payment Deferral shall not be activated, if either of the events specified in Section 7.02 (a) or 7.07 (a) of the General Conditions occurs and is continuing, provided, however, that the Payment Deferral itself, upon its activation, shall not constitute an event described in Sections 7.02 (a) or 7.07 (a) of the General Conditions. Furthermore, the Borrower shall continue to pay all applicable and accrued Loan Payments during the Deferral Period, except the amounts that have been deferred pursuant to the activated Payment Deferral as described herein.

- (f) If the Withdrawn Loan Balance or any interest and other applicable Loan charges, to which the request for Payment Deferral relates, is subject to a Currency Conversion then in effect, the Borrower and the Bank shall agree to amend or terminate such Currency Conversion. In the event of an early termination of such Currency Conversion prior to the end of its Conversion Period as a result of the Payment Deferral, the provisions of Section 4.06 (b) of the General Conditions shall apply.

ARTICLE III — PROJECT

- 3.01. The Borrower declares its commitment to the objectives of the Project. To this end, the Borrower shall carry out the Project through its Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management (“MAFMW”), in accordance with the provisions of Article V of the General Conditions and Schedule 2 to this Agreement.

ARTICLE IV — EFFECTIVENESS; TERMINATION

- 4.01. The Additional Conditions of Effectiveness consist of the following:
- (a) The Borrower, through MAFWM, has established the Project Implementation Unit (“PIU”) in accordance with the provisions of Section I.A.2 (b) of Schedule 2 to this Agreement.
  - (b) The Borrower, through MAFWM, has prepared and adopted the Project Operational Manual (“POM”) in accordance with the provisions of Section I.B of Schedule 2 to this Agreement.
- 4.02. The Effectiveness Deadline is the date ninety days (90) days after the Signature Date.

ARTICLE V — REPRESENTATIVE; ADDRESSES

- 5.01. The Borrower’s Representative is its Minister of Finance.
- 5.02. For purposes of Section 10.01 of the General Conditions:
- (a) the Borrower’s address is:

Ministry of Finance
Stanka Dragojevicica 2
81000 Podgorica, Podgorica
Montenegro; and

- (b) the Borrower’s Electronic Address is:

Facsimile:

E-mail:

382 20 224 450

mf@mif.gov.me

5.03. For purposes of Section 10.01 of the General Conditions:

(a) the Bank's address is:

International Bank for Reconstruction and Development
1818 H Street, N.W.
Washington, D.C. 20433
United States of America; and

(b) the Bank's Electronic Address is:

Telex:

Facsimile:

248423(MCI) or
64145(MCI)

1-202-477-6391

AGREED as of the Signature Date.

MONTENEGRO

By

_____/s1/
Authorized Representative

Name: _____/n1/

Title: _____/t1/

Date: _____/d1/

**INTERNATIONAL BANK FOR
RECONSTRUCTION AND DEVELOPMENT**

By

_____/s2/
Authorized Representative

Name: _____/n2/

Title: _____/t2/

Date: _____/d2/

SCHEDULE 1

Project Description

The objectives of the Project are: (i) to improve the sustainable management of forest resources and (ii) to enhance the economic viability of the forest industry in targeted Project areas in Montenegro.

The Project consists of the following parts:

Part 1. Strengthening Sector Governance and System Modernization

1.1. Strengthening Policy Framework and Institutional Capacity

Supporting the development of policies and regulations in the forest sector and effective implementation of the Forests Law, through:

- (a) Assisting in the preparation of policies, regulations, and operational guidelines to enhance the forest sector competitiveness and compliance with the EU Deforestation Regulations.
- (b) (i) reviewing and updating the institutional and policy framework for forest fire management including modernization of wildfire prevention, detection and alter systems; and (ii) drafting emergency response plans for the Montenegro Forests Company and providing related Training and capacity building activities.
- (c) Conducting market studies and enhancing market information and transparency on timber production and sales, through *inter alia*, procurement of infrastructure and service provider for the modernization of information system and enhancement of timber valuation.
- (d) Providing technical assistance to develop protocols and procedures to strengthen law enforcement and regulatory oversight of illegal logging, including measures to increase the frequency and effectiveness of forest inspections and to fostering coordination among inspection bodies, police, customs, and the judiciary.
- (e) Enhancing workforce capacity for effective implementation of sector policies and regulations, through: (i) facilitating knowledge exchange (including with entities in EU Member States); (ii) organizing tailored training workshops and seminars, and (iii) developing knowledge repositories.

1.2. Modernizing Forest Resources Measurement and Traceability

Strengthening systems for measuring forest resources and forest carbon, establishing chain-of-custody for forest products, and improving information supply to support predictable, transparent, and legal timber management, through:

- (a) Updating the Forest Management Information System (FMIS) including with geographic information systems data sets.

- (b) Updating the national forest inventory.
- (c) Upgrading the existing timber valuation system.
- (d) Supporting the establishment of an electronic timber tracking system and carrying out related technical assistance including ensuring interoperability with FMIS and provision of required equipment.
- (e) Updating the measuring, reporting and verification system in compliance with national and international best practice reporting requirements.
- (f) Expanding the collection, analysis, and reporting of official forestry statistics, through: (i) automating the data collection, analysis, and publication processes; and (ii) building MONSTAT's capacity through knowledge exchange programs and the procurement of essential materials.
- (g) Establishing a one-stop web-based portal to provide access to FMIS.

1.3. Supporting the Operationalization of the Montenegro Forests Company

Supporting the development of governance, management, and operational systems for the Montenegro Forests Company, through:

- (a) Preparation and phased implementation of a business plan, corporate charter, and financing strategy for the Montenegro Forests Company, including: (i) development of required legal frameworks; (ii) establishment of the organizational structures and associated financial planning; and (iii) rollout of forest operations; recruitment and training of staff.
- (b) Development of forest product sales mechanisms, including: (i) development of methodologies and procedures to inform government decisions on timber sales; and (ii) integration of an online timber commodity auction system.

Part 2. Forest Resilience and Wildfire Risk Reduction

2.1. Shield and Sense: Promoting Forest Fire Resilience

Enhance forest climate resilience and reduce wildfire risk, through:

- (a) Improving fire prevention measures, consisting of:
  - (i) carrying out community awareness and preparedness programs; (ii) (A) maintaining fire protection areas, (B) cultivating mineralized firebreak strips at agricultural–forest boundaries, (C) creating buffer zones with forest fire resistant species; and (D) carrying out silvicultural and fuel load management interventions; and (iii) supporting the development of fire protection infrastructure, such as: (A) construction of new and maintenance of existing firebreaks and barriers, (B) construction of water reservoirs in high-risk areas, (C) modernization of existing warehouses and storage facilities for firefighting equipment, and (D) improving firebreaks and boundary lines.

- (b) Strengthening preparedness activities at the local level, by:
  - (i) Developing and updating Local Integrated Forest Fire Management Plans and detailed plans for forest management units including involvement of women organization and designation of women focal points.
  - (ii) Preparing and digitizing fire protection maps.
  - (iii) Providing technical assistance to strengthen local detection systems, including recommendations to enhance forest fire danger rating and detection through a network of fire towers, local community spotters, and remote sensing (e.g., drones).
  - (iv) Supporting resource inventory and maintenance, through the provision of equipment for direct and indirect firefighting; vehicles and specialized firefighting equipment; and upgrading and expanding designated areas for vehicles and machinery.
  - (v) Recruitment and equipment for women for Training and detection using inclusive scheduling and properly fitted PPE.

2.2 Recover and Revitalize: Suppression, Restoration and Rehabilitation

Enhance rapid-response capacity for forest fire suppression, restoration of fire-degraded areas, and rehabilitation of forest roads, through:

- (a) Carrying out an assessment of existing surveillance and detection approaches to reduce detection time for forest fire.
- (b) (i) Preparation of rehabilitation plans; (ii) rehabilitation and restoration of forest burned areas and degraded land by wildfire; (iii) carrying out activities for restoration of forest areas affected by fires; and (iv) improvement of monitoring and analysis of fire systems.
- (c) (i) Conducting a comprehensive assessment of the current status of forest roads, including a systematic survey to evaluate their physical condition, accessibility, and functionality for fire management and other forestry operations; and (ii) rehabilitation of selected roads within the forest road network to improve access for forest fire management, operational forestry activities, and recreational use, including.

Part 3. Empowering Growth and Enhancing Wood Sector Performance

3.1. SmartWood Capacity Program

Provide support for the establishment and operationalization of Smart Wood Capacity Program ("Smartwood") to advance workforce, improve quality of products, and promote technology adoption, through:

- (a) Conducting a needs assessment to identify workforce gaps and skill requirements within the wood processing industry and forest sector.

- (b) Providing support to the capacity and workforce development by: (i) designing and delivering comprehensive training programs tailored to the needs of the wood processing industry and forest sector and covering key areas such as modern production techniques, digital transformation, sustainable resource use, certification and quality management, and innovative practices, particularly focused on women-owned or women-led SMEs; and (ii) supporting the implementation of a forestry program at the University of Montenegro through the preparation of teaching materials, provision of essential laboratory and field equipment, and development of applied learning modules.
- (c) Developing and delivering advisory and extension services consisting of: (i) hands-on guidance for adopting modern technologies, process efficiencies, and meeting certification requirements for the SMEs; and (ii) facilitating knowledge exchange and peer learning through on-site demonstrations, industry workshops, and technical bulletins.
- (d) Conducting market intelligence and business insights by: (i) developing frameworks and systems to collect and disseminate relevant market information and organizing industry dialogue, and (ii) conduct market research and surveillance as a pilot program to identify emerging trends, export opportunities, and evolving consumer preferences.

3.2 Advancing Certification, Grading, and Standardization in Montenegro's Wood Processing Industry

Supporting the certification, grading and standardization of the wood processing industry products, processes and services, through:

- (a) Technical assistance and capacity building to selected SMEs in meeting certification and grading requirements.
- (b) Establishment of certifiable chains of custody for wood products, in accordance with the Forest Stewardship Council or the Program for the Endorsement of Forest Certification standards, through (i) targeted pilot testing, and (ii) building local capacity by training and accrediting chains of custody and other certification assessors.

Part 4. Project Management

Carrying out Project management and coordination including: (i) supporting the operation of the PIU and TSU; (ii) ensuring environmental and social, and fiduciary compliance, conducting monitoring and evaluation, and audits, establishing accountability and grievances mechanisms; and (iii) Training and learning activities.

SCHEDULE 2

Project Execution

Section I. Implementation Arrangements

A. Institutional Arrangements.

1. The Borrower shall designate MAFWM with overall responsibility for Project management and implementation.
2. Notwithstanding the provisions of paragraph 1 above, the Borrower shall:
  - (a) At the proposal of MAFWM, shall establish, not later than three (3) months after the Effective Date, and thereafter maintain throughout the duration of the Project, a steering committee (“Steering Committee”) with terms of reference agreed with the Bank: (i) with composition, mandate, and resources satisfactory to the Bank; (ii) to be comprised of representatives of the ministries, agencies and stakeholders involved in the forest sector and in the implementation of the Project; and (iii) to be responsible for high-level interinstitutional coordination and strategic implementation overview functions, all further described in the POM.
  - (b) Through MAFWM, establish and thereafter maintain, throughout the duration of the Project, a PIU responsible for the implementation and monitoring of the Project, with composition, functions, staffing, facilities and other resources satisfactory to the Bank and as further described in the POM.
  - (c) Through MAFWM, for purposes of implementing the activities under Part 3.1 (b) (ii) and prior to commencement of such activities, enter into an agreement or other adequate arrangement (the “Memorandum of Understanding”) with the University of Montenegro under terms and conditions acceptable to the Bank and further described in the POM, including *inter alia* the technical and institutional implementation arrangements and the role of the University of Montenegro to provide its support in the implementation of said activities in accordance with this Agreement and the POM.
3. The Borrower, through Technical Services Unit (“TSU”), shall be responsible for procurement, financial management and disbursement activities under the Project in accordance with the provisions of this Agreement, the Project Operational Manual, and, to this end, shall maintain, throughout the implementation of the Project, the TSU with resources, staffing and fiduciary responsibilities acceptable to the Bank and as set forth in the Project Operational Manual.

B. Project Operational Manual

1. The Borrower, through MAFWM, shall:
  - (a) Prepare a Project operational manual, in form and substance satisfactory to the Bank, containing detailed arrangements and procedures for implementation of the Project including *inter alia*: (i) implementation arrangements including delineation of roles and responsibilities of various entities, institutions and

agencies involved in Project implementation including, but not limited to, the University of Montenegro, MONSTAT, the Institute for Standardization of Montenegro, the PIU, the TSU, and their coordination and inter-relationships; (ii) disbursement arrangements, reporting requirements, financial management procedures and audit procedures; (iii) the procurement procedures, standard procurement documentation, contracts administration and management procedures; (iv) measures to mitigate fraud and corruption as well as other integrity and fiduciary risks; (v) environmental and social risks management arrangements as well as operation of grievance mechanism; (vi) monitoring and evaluation arrangements, reporting and communication, including results framework; (vii) such other administrative, financial, technical and organizational arrangements and procedures as shall be required for the Project.

- (b) (i) Furnish to and exchange views with the Bank on such manual promptly upon its preparation; (ii) thereafter adopt such manual as shall have been approved by the Bank (“Project Operational Manual” or “POM”); and (iii) thereafter implement the Project in accordance with the POM.
- (c) Not amend, suspend, abrogate, repeal, or waive any provisions of the Project Operational Manual without the prior written agreement of the Bank.

C. Environmental and Social Standards.

1. The Borrower, through MAFWM, shall ensure that the Project is carried out in accordance with the Environmental and Social Standards, in a manner acceptable to the Bank.
2. Without limitation upon paragraph 1 above, the Borrower, through MAFWM, shall ensure that the Project is implemented in accordance with the Environmental and Social Commitment Plan (“ESCP”), in a manner acceptable to the Bank. To this end, the Borrower shall ensure that:
  - (a) the measures and actions specified in the ESCP are implemented with due diligence and efficiency, as provided in the ESCP;
  - (b) sufficient funds are available to cover the costs of implementing the ESCP;
  - (c) policies and procedures are maintained, and qualified and experienced staff in adequate numbers are retained to implement the ESCP, as provided in the ESCP; and
  - (d) the ESCP, or any provision thereof, is not amended, repealed, suspended or waived, except as the Bank shall otherwise agree in writing, as specified in the ESCP, and ensure that the revised ESCP is disclosed promptly thereafter.
3. In case of any inconsistencies between the ESCP and the provisions of this Agreement, the provisions of this Agreement shall prevail.
4. The Borrower, through MAFWM, shall ensure that:
  - (a) all measures necessary are taken to collect, compile, and furnish to the Bank through regular reports, with the frequency specified in the ESCP, and promptly in a separate report or reports, if so requested by the Bank,

information on the status of compliance with the ESCP and the environmental and social instruments referred to therein, all such reports in form and substance acceptable to the Bank, setting out, *inter alia*: (i) the status of implementation of the ESCP; (ii) conditions, if any, which interfere or threaten to interfere with the implementation of the ESCP; and (iii) corrective and preventive measures taken or required to be taken to address such conditions; and

- (b) the Bank is promptly notified of any incident or accident related to or having an impact on the Project which has, or is likely to have, a significant adverse effect on the environment, the affected communities, the public or workers, in accordance with the ESCP, the environmental and social instruments referenced therein and the Environmental and Social Standards.
5. The Borrower, through MAFWM, shall establish, publicize, maintain and operate an accessible grievance mechanism, to receive and facilitate resolution of concerns and grievances of Project-affected people, and take all measures necessary and appropriate to resolve, or facilitate the resolution of, such concerns and grievances, in a manner acceptable to the Bank.
  6. The Borrower, through MAFWM, shall ensure that all bidding documents and contracts for civil works under the Project include the obligation of contractors, subcontractors, and supervising entities to: (a) comply with the relevant aspects of ESCP and the environmental and social instruments referred to therein; and (b) adopt and enforce codes of conduct that should be provided to and signed by all workers, detailing measures to address environmental, social, health and safety risks, and the risks of sexual exploitation and abuse, sexual harassment and violence against children, all as applicable to such civil works commissioned or carried out pursuant to said contracts.
  7. The Borrower, through MAFWM, shall adopt, not later than one (1) month after Effective Date, and thereafter maintain them during the duration of the Project: (i) a Stakeholder Engagement Plan and (ii) a Project Grievance Mechanism, both in accordance with the ESCP and in a manner and content acceptable to the Bank.

Section II. Project Monitoring Reporting and Evaluation

The Borrower, through MAFWM, shall furnish to the Bank each Project Report not later than forty-five (45) days after the end of each calendar semester, covering the calendar semester.

Section III. Withdrawal of Loan Proceeds

A. General.

Without limitation upon the provisions of Article II of the General Conditions, the Borrower may withdraw the proceeds of the Loan: (a) to finance Eligible Expenditures for the Project in accordance with the Disbursement and Financial Information Letter; and (b) to pay: (i) the Front-end Fee; and (ii) each Interest Rate Cap or Interest Rate Collar premium; all in the amount allocated and, if applicable, up to the percentage set forth against each Category of the following table:

Category	Amount of the Loan Allocated (expressed in EUR)	Percentage of Expenditures to be financed (inclusive of Taxes)
(1) Goods, works, non-consulting services, consulting services, Operating Costs and Training for the Project	17,955,000	100%
(2) Front-end Fee	45,000	Amount payable pursuant to Section 2.03 of this Agreement in accordance with Section 2.07 (b) of the General Conditions
(3) Interest Rate Cap or Interest Rate Collar premium	0	Amount due pursuant to Section 4.05 (c) of the General Conditions
TOTAL AMOUNT	18,000,000	

B. Withdrawal Conditions; Withdrawal Period.

1. Notwithstanding the provisions of Part A above, no withdrawal shall be made for payments made prior to the Signature Date.
2. The Closing Date is June 30, 2032.

SCHEDULE 3

Commitment-Linked Amortization Repayment Schedule

Subject to Section 2.08 of this Agreement, the Borrower shall repay the principal amount of the Loan in accordance with the following table, which sets forth the Principal Payment Dates of the Loan and the percentage of the total principal amount of the Loan payable on each Principal Payment Date ("Installment Share").

Level Principal Repayments

Principal Payment Date	Installment Share
On each February 15 and August 15 Beginning August 15, 2028 through August 15, 2040	3.85%
On February 15, 2041	3.75%

APPENDIX

Section I. Definitions

1. "Anti-Corruption Guidelines" means, for purposes of paragraph 5 (a) of the Appendix to the General Conditions, the "Guidelines on Preventing and Combating Fraud and Corruption in Projects Financed by IBRD Loans and IDA Credits and Grants", dated October 15, 2006 and revised in January 2011 and as of July 1, 2016.
2. "Category" means a category set forth in the table in Section III.A of Schedule 2 to this Agreement.
3. "Environmental and Social Commitment Plan" or "ESCP" means the environmental and social commitment plan for the Project, dated February 9, 2026, as the same may be amended from time to time in accordance with the provisions thereof, which sets out the material measures and actions that the Borrower, through MAFWM, shall carry out or cause to be carried out to address the potential environmental and social risks and impacts of the Project, including the timeframes of the actions and measures, institutional, staffing, training, monitoring and reporting arrangements, and any environmental and social instruments to be prepared thereunder.
4. "Environmental and Social Standards" or "ESSs" means, for purposes of paragraph 53 of the Appendix to the General Conditions, the standards referenced in said paragraph, effective on October 1, 2018, as published by the Bank.
5. "EU" means the European Union.
6. "EU Deforestation Regulation" or "EUDR" each means Regulation (EU) 2023/1115 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on the making available on the Union market as well as the export from the Union of certain commodities and products associated with deforestation and forest degradation, as may be amended from time to time, to the extent relevant to the Project activities.
7. "EU Member States" means the countries that are members of the EU.
8. "Forests Law" means the Borrower's Law on Forests No. 011/24-1259/2-01 dated August 5, 2024, as the same may be amended from time to time.
9. "Forest Management Information Systems" and "FMIS" each means an information technology system that supports planning, monitoring, and decision-making for forest management and conservation.
10. "Forest Stewardship Council" means the international non-profit organization established in 1994 to provide voluntary certification for sustainable forestry, promote environmentally sound, socially beneficial, and economically viable management of the world's forests.

11. "General Conditions" means the "International Bank for Reconstruction and Development General Conditions for IBRD Financing, Investment Project Financing", dated December 14, 2018 (Last revised on July 1, 2025), with the modifications set forth in Section II of this Appendix.
12. "Institute for Standardization of Montenegro" means the Borrower's institute established pursuant to the Borrower's Law on standardization on May 8, 2007, and responsible for national standardization, or any successor thereto.
13. "Local Integrated Forest Fire Management Plan" means a local plan for forest-fire prevention, preparedness, response, and recovery that: (i) are based on a risk assessment; (ii) assign roles and resources; and (iii) are updated periodically; and "Local Integrated Forest Fire Management Plans" means more than one "Local Integrated Forest Fire Management Plan".
14. "Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management" and "MAFMW" each means the Borrower's ministry responsible for agriculture, forestry, and water management or any successor thereto.
15. "Montenegro Forests Company" means the state-owned company established pursuant to the Forests Law and Borrower's Government Decision No. 1452 dated October 2, 2025 "On the establishment of Montenegro Forests Limited Liability Company "Crna Gora Sume" No. 11-011/25-3378/3 and published in the Borrower's Official Gazette 113/2025 dated October 7, 2025, or any successor thereto.
16. "MONSTAT" means the Statistical Office of Montenegro which is the national entity responsible for producing official statistics of Montenegro, established pursuant to the Borrower's law on official statistics dated March 7, 2025, or any successor thereto.
17. "Operating Costs" means the reasonable incremental expenses incurred by the Borrower on account of Project implementation and management, including costs related to office equipment and supplies, vehicle operation and maintenance, office rentals, communication and insurance costs, office administration costs, bank charges, utilities, transport costs, travel, per diem and supervision costs, and salaries of the TSU staff, including Social Charges as applicable (excluding salaries of the Borrower's civil servants and/or employees).
18. "PPE" means personal protective equipment.
19. "Procurement Regulations" means, for purposes of paragraph 89 (a) of the Appendix to the General Conditions, the "World Bank Procurement Regulations for IPF Borrowers", dated September 2025.
20. "Program for the Endorsement of Forest Certification" means an international non-governmental organization established in 1999 and dedicated to promoting sustainable forest management through independent third-party certification.

21. "Project Implementation Unit" and "PIU" each means the unit to be established by MAFWM, and responsible for the overall implementation, coordination, monitoring and evaluation of the Project as further detailed in Section I.A.2(b) in Schedule 2 to this Agreement and in the POM.
22. "Project Grievance Mechanism" means the mechanism to be established by the Borrower, through MAFWM, to receive and facilitate resolution of concerns and grievances in relation to the Project, promptly and effectively, in a transparent manner that is culturally appropriate and readily accessible to all Project-affected parties, at no cost and without retribution, including concerns and grievances filed anonymously, in accordance with the ESCP and in a manner consistent with ESS10.
23. "Project Operational Manual" and "POM" each means the Project operational manual acceptable to the Bank, prepared and adopted by MAFWM pursuant to Article 4.01(b) of this Agreement and in accordance with the provisions of Section I.B in Schedule 2 to this Agreement, as said manual may be amended from time to time, with prior approval of the Bank.
24. "Signature Date" means the later of the two dates on which the Borrower and the Bank signed this Agreement and such definition applies to all references to "the date of the Loan Agreement" in the General Conditions.
25. "SME" means small and medium enterprises.
26. "Smart Wood Capacity Program" means the capacity-building program to be developed under Part 3.1 of the Project.
27. "Social Charges" means any payments or contributions for unemployment benefits, disability insurance, workers' compensation benefits, retirement (pension or social security) benefits, and life insurance, or any other benefits according to the Borrower's legislation.
28. "Stakeholder Engagement Plan" or "SEP" means the plan to be prepared and adopted by the Borrower, through MAFMW, consistent with ESS10, which shall include measures to, *inter alia*, provide stakeholders with timely, relevant, understandable, and accessible information, and consult with them in a culturally appropriate manner, which is free of manipulation, interference, coercion, discrimination, and intimidation.
29. "Steering Committee" means the steering committee to be established by the Borrower at the proposal of MAFWM, in accordance with Section I.A.2 (a) of Schedule 2 to this Agreement.
30. "Training" means Project related study tours, training courses, seminars, workshops and other training activities not included under goods or service providers' contracts, including training materials, space and equipment rental, travel, accommodation and *per diem* costs of trainees and trainers, trainers' fees, and other training related miscellaneous inputs, as approved in writing by the Bank.

31. "TSU" and "Technical Services Unit" each means the technical services unit established by the MoF and responsible for the fiduciary (procurement and financial management) and disbursement aspects of the Project and referred to in Section I.A.3 in Schedule 2 to this Agreement.
32. "University of Montenegro" means a public higher education institution established under the laws of the Borrower.

Section II. Modifications to the General Conditions

The General Conditions are hereby modified as follows:

1. The following definitions are inserted at the end of the Appendix as paragraphs 116-122:

"116. "CRDC" or "Climate Resilient Debt Clause" means a mechanism established in the Loan Agreement allowing the eligible Borrower to defer certain payments of principal and/or interest (and other Loan charges) during a Deferral Period upon occurrence of an Eligible Event."

"117. "CRDC Terms and Conditions" means the Climate Resilient Debt Clause terms and conditions, as issued and revised from time to time, by the Bank, in effect at the time of the Payment Deferral request.

"118. "Deferral Period" means the period of up to 24 (twenty-four) months, during which the Payment Deferral is activated pursuant to the provisions of the Loan Agreement."

"119. "Eligible Event" means the event defined in the CRDC Terms and Conditions"

"120. "Interest Payment Deferral" means a one-time temporary deferral of payment of Interest and other applicable Loan charges during a Deferral Period, requested by the Borrower and activated by the Bank pursuant to the provisions of the Loan Agreement."

"121. "Payment Deferral" means a Principal Payment Deferral and/or Interest Payment Deferral, requested by the Borrower and activated by the Bank pursuant to the provisions of the Loan Agreement."

"122. "Principal Payment Deferral" means the one-time temporary deferral of repayments of the Withdrawn Loan Balance during a Deferral Period, requested by the Borrower and activated by the Bank pursuant to the provisions of the Loan Agreement."

2. In paragraphs numbered 79 of the Appendix, the terms "Loan Payment" is modified to read as follows:

"79. "Loan Payment" means any amount payable by the Loan Parties to the Bank pursuant to the Legal Agreements, including (but not limited to) any amount of the Withdrawn Loan Balance, interest, any deferred amount pursuant to the Loan Agreement and any interest thereon, the Front-end Fee, the Commitment Charge, interest at the Default Interest Rate (if any), standby fee, any transaction fee for a Conversion or early termination of a Conversion, any premium payable upon the

establishment of an Interest Rate Cap or Interest Rate Collar, any Unwinding Amount payable by the Borrower, any other fees, costs or charges applicable under the Loan, and any refund of the Withdrawn Loan Balance payable by the Borrower, as applicable.”

ZAJAM BROJ 9937-ME

Ugovor o zajmu

(Projekat Šume Crne Gore za zajednički prosperitet)

između

CRNE GORE

i

**MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU
I RAZVOJ**

UGOVOR O ZAJMU

UGOVOR datiran na Datum potpisivanja između CRNE GORE („Zajmoprimac“) i MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ („Banka“). Zajmoprimac i Banka su se ovim saglasili kako slijedi:

ČLAN I — OPŠTI USLOVI; ZNAČENJE IZRAZA

- 1.03. Opšti uslovi (kako su definisani u Dodatku uz ovaj Ugovor) primjenjuju se na ovaj Ugovor i čine sastavni dio ovog Ugovora.
- 1.04. Osim ako kontekst ne nalaže drugačije, izrazi napisani velikim početnim slovom korišćeni u ovom Ugovoru imaju značenje koje im je pripisano u Opštim uslovima ili u Dodatku uz ovaj Ugovor

ČLAN II — ZAJAM

- 2.08. Banka je saglasna da Zajmoprimcu pozajmi iznos od osamnaest miliona eura (18.000.000 EUR), pri čemu se taj iznos može povremeno konvertovati putem Konverzije valute („Zajam“), za pomoć u finansiranju projekta opisanog u Prilogu 1 ovog Ugovora („Projekat“).
- 2.09. Zajmoprimac može povući sredstva Zajma u skladu sa Odjeljkom III, Priloga 2 ovog Ugovora.
- 2.10. Provizija za obradu Zajma iznosi jednu četvrtinu jednog procenta (0,25%) od iznosa Zajma.
- 2.11. Naknada za anagažovana, a neiskorišćena sredstva iznosi jednu četvrtinu jednog procenta (0,25%) godišnje na Nepovućeni preostali dio Zajma.
- 2.12. Kamatna stopa je jednaka Referentnoj stopi uvećanoj za Promjenljivi kamatni spread ili za neku drugu stopu koja se primjenjuje nakon Konverzije u skladu sa Odjeljkom 3.02(e) Opštih uslova.
- 2.06. Datumi plaćanja su 15. februar i 15. avgust svake godine.
- 2.07. Osim onako kako je navedeno u Odjeljku 2.08 u nastavku, iznos glavnice Zajma će se otplaćivati u skladu s Odjeljkom 3.03 Opštih uslova i Prilogom 3 ovog Ugovora.

- 2.08. (a) Nakon nastanka Prihvatljivog/kvalifikovanog događaja i izdavanja Vladine objave o nacionalnom vanrednom stanju, Zajmoprimac može da zatraži od Banke da aktivira: (i) Odlaganje plaćanja glavnice u odnosu na dio ili cijeli iznos Povučenog preostalog iznosa Zajma; i/ili (ii) Odlaganje plaćanja kamate; za Period odlaganja, pod uslovom da se takav zahtjev neće podnijeti prije prvog Datuma plaćanja glavnice i najkasnije do pete godišnjice prije konačnog dospjeća Zajma. Takav zahtjev i bilo koje aktiviranje će biti izvršeni u skladu sa Uslovima i odredbama CRDC-a koji su na snazi u vrijeme podnošenja zahtjeva, čije su odredbe ovim putem uključene upućivanjem na iste i čine sastavni dio ovog Ugovora. Aktiviranje Odlaganja plaćanja može da se desi samo jednom tokom trajanja Zajma.
- (b) U trenutku podnošenja zahtjeva za Odlaganje plaćanja glavnice po osnovu odredbi stava (a) ovog Odjeljka 2.08, Zajmoprimac može takođe da zatraži odredbe za otplatu koje su različite od onih koje su date u Prilogu 3 ovog Ugovora za dio ili cijeli iznos Povučenog preostalog iznosa Zajma za koji se traži Odlaganje plaćanja glavnice, pod uslovom da (i) je prosječno dospijeće Povučenog preostalog iznosa Zajma nakon Perioda odlaganja jednako prvobitnom prosječnom dospjeću takvog Povučenog preostalog iznosa Zajma prije zahtjeva za Odlaganje plaćanja glavnice, a konačno dospijeće Povučenog preostalog iznosa Zajma nakon Perioda odlaganja neće premašiti prvobitno konačno dospijeće takvog Povučenog preostalog iznosa Zajma prije zahtjeva za Odlaganje plaćanja glavnice; i (ii) su takve odredbe o otplati dogovorene između Zajmoprimca i Banke.
- (c) Nakon što Banka razmotri zahtjev Zajmoprimca i Banka utvrdi u razumnoj mjeri kvalifikovanost Zajam za Odlaganje plaćanja, Banka će preduzeti potrebne radnje za sprovođenje Odlaganja plaćanja u skladu sa odredbama ovog Ugovora i Uslovima i odredbama CRDC-a. Stupajući na snagu sa datumom aktiviranja Odlaganja plaćanja, o čemu je Banka obavijestila Zajmoprimca, odredbe ovog Ugovora koje predviđaju otplatu sredstava Zajma, uključujući odredbe Priloga 3, će se smatrati da su izmijenjene, gdje je primjenljivo. Banka će obavijestiti Zajmoprimca o primjenjivim finansijskim uslovima Zajma, uključujući sve revidirane odredbe o amortizaciji, ako je primjenljivo, u vrijeme aktiviranja Odlaganja plaćanja ili odmah nakon toga.
- (d) U slučaju da se aktivira Odlaganje plaćanja kamata, Zajmoprimac će Banci platiti kamatu na bilo koji tako odloženi iznos po stopi navedenoj u Odjeljku 2.05 ovog Ugovora do trenutka kada se odloženi iznos u potpunosti isplati Banci. Takve kamate će se obračunavati od odgovarajućih datuma kada su relevantni iznosi odloženi nakon aktiviranja Odlaganja plaćanja kamata i platiće se na preostale Datume plaćanja nakon Perioda odlaganja.
- (e) Odlaganje plaćanja neće se aktivirati ako se dogodi i nastavlja se bilo koji od događaja navedenih u Odjeljku 7.02 (a) ili 7.07 (a) Opštih uslova, međutim, pod uslovom da samo Odlaganje plaćanja, nakon što se aktivira, neće predstavljati događaj opisan u Odjeljcima 7.02 (a) ili 7.07 (a) Opštih uslova. Pored toga, Zajmoprimac će nastaviti da plaća sva primjenjiva i akumulirana Plaćanja zajma tokom Perioda odlaganja, osim iznosa koji su odloženi u skladu sa aktiviranim Odlaganje plaćanja kako je ovdje opisano.

(f) Ako Povučeni preostali iznos Zajma ili bilo koja kamata i drugi primjenjivi troškovi Zajma, na koje se odnosi zahtjev za Odlaganje plaćanja, podliježu Konverziji valute koja je na snazi u tom trenutku, Zajmoprimac i Banka će se dogovoriti da izmijene ili raskinu takvu Konverziju valute. U slučaju prijevremenog prekida takve Konverzije valute prije kraja njenog Perioda konverzije kao rezultat Odlaganja plaćanja, primjenit će se odredbe Odjeljka 4.06 (b) Opštih uslova.

ČLAN III — PROJEKAT

3.02. Zajmoprimac izražava svoju posvećenost ciljevima Projekta. U tu svrhu, Zajmoprimac će sprovesti Projekat preko Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede („MPŠV“) u skladu sa odredbama člana V Opštih uslova i Prilogom 2 ovog Ugovora.

ČLAN IV — STUPANJE NA SNAGU; RASKID

4.01. Dodatni uslovi za Stupanje na snagu se sastoje od sljedećeg;

- (a) Zajmoprimac je, preko Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, formirao Jedinicu za implementaciju Projekta (PIU) u skladu sa odredbama Odjeljka I.A.2.(b) Priloga 2 uz ovaj Ugovor;
- (b) Zajmoprimac je, preko Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, priremio i usvojio Operativni priručnik za projekat (POM) u skladu sa odredbama Odjeljka I.B Priloga 2 uz ovaj Ugovor.

4.02. Rok za stupanje na snagu je datum devendeset (90) dana od Datuma potpisivanja.

ČLAN V — PREDSTAVNIK; ADRESE

5.01. Predstavnik Zajmoprimca je njegovo Ministarstvo finansija.

5.02. Za potrebe Odjeljka 10.01 Opštih uslova:

(a) adresa Zajmoprimca je:

Ministarstvo finansija
Stanka Dragojevića 2
81000 Podgorica,
Crna Gora; i

(b) elektronska adresa Zajmoprimca je:

Faks:
+38220224450

E-mail:
mf@mif.gov.me

5.03. Za potrebe Odjeljka 10.01 Opštih uslova:

(a) adresa Banke je:

International Bank for Reconstruction and Development
1818 H Street, N.W.
Washington, D.C. 20433
United States of America; i

(b) elektronska adresa Banke je:

Teleks: Faks:

248423(MCI) or 1-202-477-6391
64145(MCI)

USAGLAŠENO na Datum potpisivanja.

CRNA GORA

_____/s1/
Ovlašćeni predstavnik

Ime i prezime: _____/n1/

Funkcija: _____/t1/

Datum: _____/d1/

**MEĐUNARODNA BANKA ZA
OBNOVU I RAZVOJ**

_____/s2/
Ovlašćeni predstavnik

Ime i prezime: _____/n2/

Funkcija: _____/t2/

Datum: _____/d2/

PRILOG 1

Opis Projekta

Ciljevi Projekta su da: (i) poboljša održivo upravljanje šumskim resursima; i (ii) poveća ekonomsku održivost šumske industrije u ciljanim projektnim područjima u Crnoj Gori.

Projekat se sastoji od sljedećih djelova:

Dio 1: Jačanje upravljanja sektorom i modernizacija sistema

1.4. Jačanje okvira javnih politika i institucionalnih kapaciteta

Podržavanje razvoja javnih politika i propisa u šumskom sektoru i djelotvorna implementacija Zakona o šumama kroz:

- (f) Pomoć u pripremi javnih politika, propisa i operativnih smjernica za povećanje konkurentnosti šumskog sektora i usklađenosti sa EU propisima o krčenju šuma.
- (g) (i) pregled i ažuriranje institucionalnog okvira i okvira javnih politika za upravljanje šumskim požarima, uključujući modernizaciju sistema za spriječavanje, otkrivanje i rješavanje šumskih požara; i (ii) izradu planova za odgovor na hitne situacije preduzeće Crna Gora šume i obezbjeđivanje povezanih aktivnosti obuke i izgradnje kapaciteta.
- (h) Sprovođenje tržišnih studija i poboljšanje tržišnih informacija i transparentnosti o proizvodnji i prodaji drveta, između ostalog, kroz nabavku infrastrukture i pružaoca usluga za modernizaciju informacionog sistema i poboljšanje vrednovanja drveta.
- (i) Pružanje tehničke pomoći za izadu protokola i procedura za jačanje sprovođenja zakona i regulatornog nadzora nad nezakonitom sječom šuma, uključujući mjere za povećanje učestalosti i djelotvornosti šumskih inspekcija i kroz podsticanje koordinacije između inspekcijskih organa, policije, carine i pravosuđa.
- (j) Unaprijeđenje kapaciteta radne snage za djelotvornu implementaciju sektorskih javnih politika i propisa kroz: (i) olakšavanja razmjene znanja (uključujući i sa subjektima u državama članicama EU); (ii) organizovanje namjenskih radionica i seminara; i (iii) razvoj baza (repositorijuma) znanja.

1.5. Modernizacija mjerenja i sljedivosti šumskih resursa

Jačanje sistema za mjerenje šumskih resursa i šumskog ugljenika, uspostavljanje lanca odgovornosti i nadzora za šumske proizvode i poboljšanje obezbjeđivanja informacija za potrebe podrške predvidljivom, transparentnom i zakonitom upravljanju drvetom, kroz:

- (h) Ažuriranje informacionog sistema za upravljanje šumama (FMIS), uključujući i setove podataka iz geografskih informacionih sistema;
- (i) Ažuriranje nacionalnog inventara šuma;
- (j) Nadogradnju postojećeg sistema vrednovanja drveta;
- (k) Podršku uspostavljanju elektronskog sistema za praćenje drveta i pružanje povezane tehničke pomoći, uključujući osiguranje interoperabilnosti sa FMIS-om i obezbjeđivanje potrebne opreme;
- (l) Ažuriranje sistema mjerenja, izvještavanja i verifikacije u skladu s nacionalnim i međunarodnim zahtjevima u pogledu najbolje prakse izvještavanja;
- (m) Proširenje prikupljanja, analize i izvještavanja o zvaničnoj šumskoj statistici, kroz:
  - (i) automatizaciju procesa prikupljanja, analize i objavljivanja podataka; i (ii) izgradnju kapaciteta MONSTAT-a putem programa razmjene znanja i nabavke osnovnih materijala;
- (n) Uspostavljanje web-portala „sve na jednom mjestu“ za pristup FMIS-u.

1.6. Podrška operacionalizaciji preduzeća Crna Gora Šume

Podrška izradi sistema upravljanja, rukovođenja i poslovanja za preduzeće Crna Gora šume, kroz:

- (c) Pripremu i faznu implementaciju poslovnog plana, Statuta i strategije finansiranja za preduzeće Crna Gora šume, uključujući: (i) izradu potrebnih pravnih okvira; (ii) uspostavljanje organizacionih struktura i povezanog finansijskog planiranja; i (iii) uvođenje šumskih operacija; zapošljavanje i obuka osoblja.
- (d) Razvoj mehanizama prodaje šumskih proizvoda, uključujući: (i) izradu metodologija i procedura za pružanje ulaznih informacija za vladine odluke o prodaji drveta; i (ii) integraciju sistema online aukcija drvnih proizvoda.

Dio 2: Otpornost šuma i smanjenje rizika od šumskih požara

2.1. Zaštita i nadzor: Promovisanje otpornosti na šumske požare

Povećati otpornost šuma na klimatske promjene i smanjiti rizik od šumskih požara, kroz:

- (b) Poboljšanje mjera za spriječavanje požara, koje se sastoje od:
  - (i) sprovođenje programa za podizanje svijesti i pripravnost zajednice.

- (ii) (A) održavanja protivpožarnih područja, (B) kultivisanja mineralizovanih pojaseve protivpožarnih prekida na granicama poljoprivrednih i šumskih područja, (C) stvaranja zaštitnih zona s vrstama koje su otporne na šumske požare; i (D) sprovođenja intervencija u oblasti šumskog uzgoja i intervencija upravljanja količinom goriva; i
- (iii) podrške razvoju infrastrukture za zaštitu od požara, kao što su: (A) izgradnja novih i održavanje postojećih [pojaseva] protivpožarnih prekida i protivpožarnih barijera, (B) izgradnje rezervoara sa vodom u područjima visokog rizika, (C) modernizacije postojećih objekata skladišta i magazina za protivpožarnu opremu i (D) poboljšanja [pojaseva] protivpožarnih prekida i graničnih linija.
- (b) Jačanje aktivnosti pripravnosti na lokalnom nivou, kroz:
  - (vi) Izradu i ažuriranje lokalnih integralnih planova upravljanja šumskim požarima i detaljnih planova za jedinice za upravljanje šumama, uključujući uključivanje ženskih organizacija i imenovanje kontakt osoba za žene.
  - (vii) Izradu i digitalizaciju karata zaštite od požara.
  - (viii) Pružanje tehničke pomoći za jačanje lokalnih sistema detekcije, uključujući preporuke za poboljšanje ocjene opasnosti od šumskih požara i detekcije putem mreže vatrogasnih tornjeva, lokalnih posmatrača u zajednici i putem daljinske detekcije (npr. dronovima).
  - (ix) Podršku popisu i održavanju resursa, kroz obezbjeđivanje opreme za direktno i indirektno gašenje požara; vozila i specijalizovane opreme za gašenje požara; kao i putem nadogradnje i proširenja namjenskih prostora za vozila i mašine.
  - (x) Angažovanje i opremanje žena za obuku i otkrivanje korištenjem inkluzivnog rasporeda [obuka] i pravilno prilagođene lične zaštitne opreme.

2.2 Oporavak i revitalizacija: suzbijanje, obnavljanje i rehabilitacija/sanacija

Poboljšati kapacitete brzog odgovora za suzbijanje šumskih požara, obnavljanje područja degradiranih požarima i rehabilitaciju/sanaciju šumskih puteva, kroz:

- (d) Sprovođenje procjene postojećih pristupa nadzoru i detekciji kako bi se smanjilo vrijeme detekcije šumskih požara.
- (e) (i) Pripremu planova sanacije; (ii) sanaciju i obnovu šumskih opožarenih područja i zemljišta degradiranog šumskim požarima; (iii) sprovođenje aktivnosti za obnovu šumskih područja pogođenih požarima; i (iv) poboljšanje monitoringa i analize požarnih sistema.
- (f) (i) Sprovođenje sveobuhvatne procjene trenutnog stanja šumskih puteva, uključujući sistematsko istraživanje za potrebe procjene njihovog fizičkog stanja, pristupačnosti i funkcionalnosti za upravljanje požarima i za druge šumske operacije; i (ii) rehabilitacija/sanaciju odabranih puteva unutar mreže šumskih puteva radi poboljšanja pristupa za upravljanje šumskim požarima, za potrebe operativnih šumskih aktivnosti i uključujući za rekreativnu upotrebu.

Dio 3: Osaživanje rasta i poboljšanje učinkovitosti drvnog sektora

3.1. Program izgradnje kapaciteta SmartWood

Pružna podršku za uspostavljanje i operacionalizaciju Programa izgradnje kapaciteta SmartWood („Smartwood“) radi unaprijeđenja radne snage, poboljšanja kvaliteta proizvoda i promovisanja usvajanja tehnologije kroz:

- (e) Sprovođenje procjene potreba radi utvrđivanja nedostataka radne snage i potreba za vještinama unutar drvoprerađivačke industrije i šumskog sektora.

Pružanje podrške razvoju kapaciteta i radne snage kroz:

osmišljavanje i sprovođenje sveobuhvatnih programa osposobljavanja prilagođenih potrebama drvoprerađivačke industrije i šumskog sektora, a koji obuhvataju ključne oblasti kao što su moderne proizvodne tehnike, digitalna transformacija, održivo korištenje resursa, sertifikovanje i upravljanje kvalitetom i inovativne prakse, posebno usmjerene na mala i srednja preduzeća u vlasništvu žena ili kojima upravljaju žene; i

- (f) (ii) podršku implemetnaciji šumarskog programa na Univerzitetu Crne Gore kroz pripremu nastavnih materijala, obezbjeđivanje osnovne laboratorijske i terenske opreme, kao i izadu primijenjenih modula učenja.
- (g) Razvoj i pružanje savjetodavnih i terenskih usluga koje se sastoje od: (i) praktičnog usmjeravanja za usvajanje modernih tehnologija, efikasnosti procesa i ispunjavanje uslova za sertifikaciju za mala i srednja preduzeća; i (ii) olakšavanje razmjene znanja i učenja među kolegama putem demonstracija na licu mjesta, radionica za ovu industriju i tehničkih biltena.
- (h) Sprovođenje tržišnih istraživanja i uvida u poslovanje: (i) izadom okvira i sistema za prikupljanje i širenje relevantnih tržišnih informacija i organizovanjem dijaloga u ovoj industriji; i (ii) sprovođenjem istraživanja i nadzora tržišta kao pilot programa za identifikaciju novih trendova, izvoznih prilika i promjenjivih preferenci potrošača.

3.2 Unapređenje sertifikacije, klasifikacije i standardizacije u drvoprerađivačkoj industriji Crne Gore

Podrška sertifikaciji, klasifikaciji i standardizaciji proizvoda, procesa i usluga drvoprerađivačke industrije kroz:

- (c) Tehničku pomoć i izgradnju kapaciteta odabranih malih i srednjih preduzeća u ispunjavanju zahtjeva za sertifikaciju i klasifikaciju.
- (d) Uspostavljanje sertifikovanih lanaca odgovornosti i nadzora za drvne proizvode, u skladu s standardima Savjeta za upravljanje šumama ili standarima Programa za odobravanje sertifikacije šuma, putem (i) ciljanog pilot testiranja i (ii) izgradnje lokalnih kapaciteta

osposobljavanjem i akreditacijom lanaca odgovornosti i nadzora i drugih ocjenjivača za potrebe sertifikacije.

Dio 4: Upravljanje Projektom

Sprovođenje upravljanja Projektom i koordinacija uključuju: (i) pružanje podrške u radu Jedinice za implementaciju projekta (PIU) i Jedinice za tehničku podršku (TSU); (ii) obezbjeđivanje usklađenost sa aspektima koji se odnose na životnu sredinu i društvo i usklađenost sa fiducijarnim aspektima, sprovođenja monitoringa i evaluacije i revizija, uspostavljanje mehanizama za odgovornost i pritužbe; i (iii) aktivnosti obuke i učenja.

PRILOG 2

Izvršenje Projekta

Odjeljak I. Implementacioni aranžmani

A. Institucionalni aranžmani

1. Zajmoprimac će odrediti Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (MPŠV) da bude ukupno odgovorno za upravljanje i implementaciju Projekta.
2. Izuzetno od odredbe prethodnog stava 1, Zajmoprimac će:
  - (a) na predlog MPŠV najkasnije u roku od tri (3) mjeseca od Datuma stupanja na snagu upostaviti i održavati tokom trajanja Projekta, upravni odbor (Upravni odbor za Projekat) sa opisom poslova koji je usaglašen sa Bankom: (i) sa strukturom, odgovornostima i resursima prihvatljivim za Banku; (ii) koji će se sastojati od predstavnika ministarstava, uprava/agencija i zainteresovanih strana koje su uključene i sektor šumarstva i u implementaciju Projekta; i (iii) koji će biti odgovoran za među-institucionalnu koordinaciju na visokom nivou, i funkcije strateškog uvida nad implementacijom, sve kako je opisano u Operativnom priručniku za Projekat.
  - (b) preko MPŠV, uspostaviti i nakon toga održavati tokom trajanja Projekta, Jedinicu za implementaciju Projekta (PIU) koja je odgovorna za implementaciju i monitoring Projekta, sa strukturom, funkcijama, zaposlenima, objektima i drugim resursima koji su prihvatljivi za Banku, a kako je to detaljno opisano u Operativnom priručniku za Projekat;
  - (c) preko MPŠV, za potrebe implementacije aktivnosti u sklopu Dijela 3.1 (b) (ii) i prije početka tih aktivnosti, sklopiti sporazum ili neki drugi adekvatan aranžman (Memorandum o razumijevanju) sa Univerzitetom Crne Gore, sa odredbama i pod uslovima koji su prihvatljivi za Banku i kako je detaljno opisano u Operativnom priručniku za Projekat, uključujući između ostalog tehničke i institucionalne implementacione aranžmane i ulogu Univerziteta Crne Gore u vezi sa pružanjem njegove podrške implementaciji predmetnih aktivnosti u skladu sa ovim Ugovorom i Operativnim priručnikom za Projekat.
3. Zajmoprimac će preko Jedinice za tehničku podršku (TSU) biti odgovoran za aktivnosti nabavki, finansijskog upravljanja i isplate sredstava u sklopu Projekta, u skladu sa odredbama ovog Ugovora, Operativnog priručnika za Projekat i tu svrhu će održavati tokom implementacije projekta TSU sa resursima, zaposlenima i fiducijarnim odgovornostima, koji su prihvatljivi za Banku i kako je to definisano u Operativnom priručniku za Projekta.

B. Operativni priručnik za Projekat

1. Zajmoprimac će preko Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede:
  - (a) pripremiti Operativni priručnik za Projekat, koji je po formi i suštini koja je zadovoljavajuća za Banku, a koji sadrži detaljne aranžmane i procedure za implementaciju Projekta, uključujući između ostalog: (i) implementacione aranžmane, uključujući

- razgraničenje uloga i odgovornosti različitih subjekata, institucija i agencija/uprava koje su uključene u implementaciju Projekta, uključujući naročito: Univerzitet Crne Gore, MONSTAT, Institut za standardizaciju Crne Gore, Jedinicu za implementaciju Projekta (PIU), Jedinicu za tehničku podršku (TSU) i njihvu koordinaciju i međusobne odnose; (ii) aranžmane za isplatu, zahtjeve u pogledu izvještavanja, procedure finansijskog upravljanja i procedure revizije; (iii) procedure za nabavke, standardnu dokumentaciju za nabavke, procedure administriranja i upravljanja ugovorima; (iv) mjere za ublažavanje prijevара i korupcije, kao i drugih rizika integriteta i fiducijarnih rizika; (v) aranžmane upravljanja rizicima po životnu sredinu i društvo, kao i rad mehanizma za pritužbe; (vi) aranžmane monitoringa i evaluacije, izvještavanja i komunikacije, uključujući okvir rezultata; (vii) ostale administrativne, finansijske, tehničke i organizacione aranžmane i procedure koje će biti potrebne za Projekat.
- (b) (i) dostaviti Banci takav priručnik i razmijeniti mišljenja s njom o njemu odmah nakon njegove pripreme; (ii) nakon toga usvojiti takav priručnik koji je odobrila Banka („Operativni priručnik za Projekat“ ili „POM“); i (iii) nakon toga sprovesti Projekat u skladu s POM-om.
  - (c) neće izmijeniti, obustaviti, ukinuti, opozvati, ili odreći se bilo koje odredbe Operativnog priručnika za Projekat bez prethodne pisane saglasnosti Banke

C. Standardi koji se odnose na životnu sredinu i društvo

1. Zajmoprimac će preko Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede obezbijediti da se Projekat sprovodi u skladu sa Standardima koji se odnose na životnu sredinu i društvo, na način prihvatljiv za Banku.
2. Ne ograničavajući primjenu gorenavedenog stava 1, Zajmoprimac će preko Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede obezbijediti da se Projekat sprovodi u skladu sa Planom obaveza u pogledu životne sredine i društva („ESCP“), na način prihvatljiv za Banku. U tom cilju, Zajmoprimac će obezbijediti da:
  - (a) se mjere i aktivnosti navedene u ESCP-u sprovode sa dužnom pažnjom i efikasnošću, kako je predviđeno u ESCP-u;
  - (b) dovoljna sredstva budu na raspolaganju za pokrivanje troškova sprovođenja ESCP-a;
  - (c) se održavaju politike i procedure i angažuje kvalifikovano i iskusno osoblje u odgovarajućem broju radi sprovođenja ESCP-a, na način kako je predviđeno u ESCP-u; i
  - (d) ESCP, ili neka njegova odredba ne budu izmijenjeni, poništeni, obustavljeni ili izuzeti, izuzev ako se Banka drugačije ne saglasi u pisanoj formi, kako je navedeno u ESCP-u, kao i da revidirani ESCP bude objelodanjen odmah nakon toga.
3. U slučaju neslaganja između ESCP-a i odredaba ovog Ugovora, mjerodavne su odredbe ovog Ugovora.
4. Zajmoprimac će preko Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede obezbijediti da se:
  - (c) preduzimaju sve mjere koje su neophodne kako bi se prikupile, objedinile i dostavile Banci, kroz redovne izvještaje, prema dinamici koja je precizirana u ESCP-u, kao i bez odlaganja u zasebnom izvještaju ili izvještajima, ukoliko Banka to zatraži, informacije o statusu usklađenosti sa ESCP-om i instrumentima koji se

odnose na životnu sredinu i društvo koji su u njemu navedeni, pri čemu će svi izvještaji biti u obliku i sa sadržinom koji su prihvatljivi za Banku, navodeći, između ostalog: (i) status realizacije ESCP-a; (ii) uslove, ako ih ima, koji remete ili prijete da poremete realizaciju ESCP-a; i (iii) korektivne i preventivne mjere koje su preduzete ili ih je neophodno preduzeti povodom tih uslova; i

- (d) Banka obavještava bez odlaganja o svakom incidentu ili nesreći koji se tiču Projekta ili imaju uticaja na Projekat, a koji imaju ili mogu imati značajan nepovoljan uticaj na životnu sredinu, pogođene zajednice, javnost ili radnike, u skladu sa ESCP-om, instrumentima koji se odnose na životnu sredinu i društvo koji se u njemu navode i Standardima koji se odnose na životnu sredinu i društvo.
5. Zajmoprimac će preko Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede uspostaviti, objaviti, održavati i upravljati žalbenim mehanizmom koji je dostupan, kako bi primio i olakšao rješavanje svih predmeta zabrinutosti i pritužbi osoba na koje je Projekat uticao i preduzeti sve potrebne i primjerene mjere za rješavanje ili olakšavanje rješavanja takvih predmeta zabrinutosti i pritužbi, na način prihvatljiv za Banku.
  6. Zajmoprimac će preko Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede obezbijediti da sva tenderska dokumentacija i ugovori za građevinske radove u okviru Projekta uključuju obavezu izvođača, podizvođača i nadzornih subjekata da: (a) poštuju relevantne aspekte ESCP-a i instrumente koji se odnose na životnu sredinu i društvo koji su u njemu navedeni; i (b) usvoje i sprovedu kodeks ponašanja koji treba da bude dostavljen svim radnicima i potpisan od njihove strane, sa detaljnim mjerama za rješavanje rizika po životnu sredinu, društvo, zdravstvenih i bezbjednosnih rizika, kao i rizika od seksualnog iskorišćavanja i zlostavljanja, seksualnog uznemiravanja i nasilja nad djecom, kako je primjenjivo na takve građevinske radove koji su naručeni ili se izvode u skladu sa navedenim ugovorima.
  7. Zajmoprimac će preko Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede usvojiti najkasnije u roku od jedan (1) mjesec od Datuma stupanja na snagu i nakon toga održavati tokom trajanja Projekta: (i) Plan angažovanja zainteresovanih strana; i (ii) Mehanizam za pritužbe za Projekat; koji su oba u skladu sa ESCP-om na način i po sadržaju koji je zadovoljavajući za Banku.

Odjeljak II. Monitoring, izvještavanje i evaluacija Projekta

Zajmoprimac preko Ministarstva poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede, dostavlja Banci svaki Izvještaj o projektu najkasnije četrdeset pet (45) dana nakon isteka svakog kalendarskog polugodišta, za dato kalendarsko polugodište.

Odjeljak III. Povlačenje sredstava Zajma

A. Uopšteno.

Ne ograničavajući primjenu odredbi iz člana II Opštih uslova, Zajmoprimac može povući sredstva Zajma kako bi: (a) finansirao Prihvatljive troškove za Projekat u skladu sa Pismom o povlačenju sredstava i finansijskim informacijama; i (b) platio: (i) Proviziju za obradu Zajma; i (ii) svaku premiju za Gornju granicu kamatne stope (*caps*) ili premiju za raspon

kamatnih stopa (*collars*); sve u iznosu koji je dodijeljen i, ako je primjenjivo, do visine procenta prikazanog za svaku Kategoriju u sljedećoj tabeli:

Kategorija	Dodijeljeni iznos Zajma (izražen u eurima)	Procenat troškova koji će se financirati (uključujući poreze)
(1) robe, radovi, usluge osim konsultantskih usluga, konsultantske usluge, Operativni troškovi i Obuka za Projekat.	17.955.000	100%
(2) Provizija za obradu Zajma	45.000	Iznos koji se plaća u skladu sa Odjeljkom 2.03 ovog Ugovora u skladu sa Odjeljkom 2.07 (b) Opštih uslova
(3) Premija za Gornju granicu kamatne stope (<i>caps</i>) ili Raspon kamatnih stopa (<i>collars</i>)	0	Iznos za plaćanje u skladu sa Odjeljkom 4.05 (c) Opštih uslova
UKUPNI IZNOS	18.000.000	

B. Uslovi povlačenja sredstava; Period povlačenja sredstava.

1. Izuzetno od odredaba Dijela A ovog Odjeljka, neće se vršiti povlačenje sredstava za plaćanja izvršena prije Datuma potpisivanja;
2. Datum zatvaranja je 30. jun 2032. godine.

PRILOG 3

Program otplate amortizacije povezan sa preuzetim obavezama

U skladu sa Odjeljkom 2.08 ovog Ugovora, Zajmoprimac će otplatiti iznos glavnice Zajma u skladu sa tabelom koja slijedi, koja navodi Datume plaćanja glavnice Zajma i procenat od ukupnog iznosa glavnice Zajma koji se plaća na svaki Datum plaćanja glavnice Zajma („Udio rate“).

Otplata glavnice u jednakim ratama

Datum plaćanja glavnice	Udio rate
Svakog 15. februara i 15. avgusta Počevši od 15. avgusta 2028. do 15. avgusta 2040.	3,85%
Na 15. februar 2041.	3,75%

DODATAK

Odjeljak I: Definicije

33. „Smjernice za suzbijanje korupcije“ znači, za potrebe stava 5 (a) Dodatka Opštim uslovima, „Smjernice za spriječavanje i suzbijanje prevara i korupcije u projektima koji se financiraju iz zajmova IBRD-a i kredita i grantova IDA-e“, od 15. oktobra, 2006, sa izmjenama iz januara 2011. i od 1. jula 2016. godine.
34. „Kategorija“ znači kategorija navedena u Odjeljku III.A Priloga 2 uz ovaj Ugovor.
35. „Plan obaveza u pogledu životne sredine i društva“ ili „ESCP“ znači plan obaveza u pogledu životne sredine i društva za Projekat, od 9. februara 2026. godine, koji se može povremeno mijenjati u skladu sa njegovim odredbama, a u kome su utvrđene materijalne mjere i radnje koje Zajmoprimac, preko Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, sprovodi ili čije sprovođenje obezbjeđuje radi ublažavanja potencijalnih rizika po i uticaja Projekta na životnu sredinu i društvo, uključujući vremenske okvire za radnje i mjere, institucionalne aranžmane, aranžmane za zaposlene, obuku, monitoring i izvještavanje, kao i sve instrumente koji se odnose na životnu sredinu i društvo koji će se na osnovu toga pripremiti.
36. „Standardi koji se odnose na životnu sredinu i društvo“ ili „ESS“ znače, za potrebe stava 53 Dodatka Opštim uslovima, standardi koji se navode u tom stavu, a koji su stupili na snagu 1. oktobra 2018. godine, kako je objavila Banka.
37. „EU“ znači Evropska unija.
38. „EU propis o krčenju šuma“ ili „EUDR“ znači Regulativa (EU) 2023/115 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 31. maja 2023. o stavljanju na raspolaganje na tržištu Unije i izvozu iz Unije određenih roba i određenih proizvoda povezanih s deforestacijom i degradacijom šuma, koja se može povremeno izmijeniti, u mjeri u kojoj je relevantna za aktivnosti na Projektu.
39. „Države članice EU“ znači zemlje koje su članice EU.
40. „Zakon o šumama“ znači Zakon o šumama Zajmoprimca br. 011-24-4259/2-01 od 5. avgusta 2024. godine, a isti može biti povremeno izmijenjen.
41. „Informacioni sistemi za upravljanje šumama“ i „FMIS“ od koji svakih znači sistem informacionih tehnologija koji podržava planiranje, monitoring i donošenje odluka za potrebe upravljanja šumama i očuvanja šuma.
42. „Savjet za upravljanje šumama“ (*Forest Stewardship Council*) je međunarodna neprofitna organizacija osnovana 1994. godine za pružanje dobrovoljne sertifikacije za odživo šumarstvo, promovisanje upravljanja svjetskim šumama na način koji je dobar po životnu sredinu, koristan za društvo i ekonomski isplativ.
43. „Opšti uslovi“ su „Opšti uslovi Međunarodne banke za obnovu i razvoj za finansiranje i finansiranje investicionih projekata od strane IBRD-a“, od 14. decembra 2018. (posljednji put revidirani 1. jula 2025. godine) sa izmjenama koje su date u Odjeljku II ovog Dodatka.

44. „Institut za standardizaciju Crne Gore“ znači Institut Zajmoprimca osnovan na osnovu Zakona o standardizaciji Zajmoprimca 8. maja 2007. godine i koji je odgovoran za nacionalnu standardizaciju, ili bilo koji njegov nasljednik.
45. „Lokalni integralni plan upravljanja šumskim požarima“ znači lokalni plan za prevenciju, pripremljnost, odgovor na šumske požare i oporavak nakon šumskih požara koji: (i) su zasnovani na procjeni rizika; (ii) dodjeljuju uloge i resurse; i (iii) se ažuriraju periodično; a „Lokalni integralni planovi upravljanja šumskim požarima“ znači više od jednog „Lokalnog integralnog plana upravljanja šumskim požarima“.
46. „Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede“ i „MPŠV“ znači ministarstvo Zajmoprimca odgovorno za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu, ili bilo koji njegov nasljednik.
47. Preduzeće Crna Gora Šume znači preduzeće u državnom vlasništvu za šume koje je osnovano na osnovu Zakona o šumama Zajmoprimca i Odlukom Vlade br. 142 od 2. oktobra 2025. o osnivanju crnogorskog preduzeća u državnom vlasništvu *Crna Gora šume društvo sa ograničenom odgovornošću* br. 11-011/25-3378/3 i koja je objavljena u Službenom listu Zajmoprimca br. 113/2025 od 7. oktobra 2025. godine, ili bilo koji njegov nasljednik.
48. „MONSTAT“ znači Uprava za statistiku Crne Gore koja je nacionalni subjekat odgovoran iz proizvodnju zvanične statistike Crne Gore, koja je osnovana na osnovu zakona o zavničnoj statistici Zajmoprimca od 7. marta 2025. godine, ili bilo koji njegov nasljednik.
49. „Operativni troškovi“ su razumni tekući rashodi koje je imao Zajmoprimca u pogledu implementacije i upravljanja Projektom, uključujući troškove za potrebe kancelarijske opreme i materijala, korišćenja i održavanja vozila, iznajmljivanja kancelarijskog prostora, komunikacionih troškova i troškova osiguranja, troškova kancelarijske administracije, bankovnih naknada, režija, troškova transporta, putovanja, dnevnica za putovanja i troškova nadzora, i plata za zaposlene u TSU-u, uključujući Naknade za socijalno osiguranje, gdje je to primjenjivo (isključujući plate za državne službenike i/ili namještenike Zajmoprimca).
50. „LZO“ znači lična zaštitna oprema.
51. „Propisi o nabavkama“ su, za potrebe stava 89 (a) Dodatka Opštim uslovima, „Propisi Svjetske banke o nabavkama za zajmoprimce finansiranja investicionih projekata“, od septembra 2025. godine.
52. „Programa za odobravanje sertifikacije šuma“ (*Programme for the Endorsement of Forest Certification*) je međunarodna nevladina organizacija osnovana 1999. godine i posvećana promovisanju održivog upravljanje šumama kroz nezavisnu sertifikaciju od strane treće strane.
53. „Jedinica za implementaciju Projekta“ i „PIU“ znači jedinica koju je formiralo Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i koja je odgovorna za ukupnu implementaciju, koordinaciju, monitoring i evaluaciju Projekta, kako je detaljno navedeno u Odjeljku I.A.2 (b) Priloga 2 uz ovaj Ugovor i u Operativnom priručniku za Projekat.
54. „Žalbeni mehanizam za Projekat“ znači mehanizam formiran od strane Zajmoprimca preko Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, za prijem i olakšavanje rješavanja zabrinutosti i pritužbi u vezi s Projektom, brzo i djelotvorno, na transparentan način koji je kulturološki prikladan i lako dostupan svim stranama na koje Projekat utiče,

bez ikakvih troškova i bez odmazde, uključujući zabrinutosti i pritužbe koje su podnesene anonimno, u skladu sa ESCP-om i na način koji je konzistentan sa ESS10.

55. „Operativni priručnik za Projekat“ ili „POM“ znači operativni priručnik za Projekat koji je prihvatljiv za Banki a koji je pripremio i usvojilo Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u skladu članom 4.01 (b) ovog Ugovora i u skladu sa odredbama Odjeljka I.B Priloga 2 ovog Ugovora, a isti priručnik se može povremeno mijenjati i dopunjavati u prethodno pisano odobrenje Banke.
56. „Datum potpisivanja“ znači kasniji od dva datuma na koji su Zajmoprimac i Banka potpisali ovaj Ugovor i ta definicija važi za sva pozivanja na „datum Ugovora o zajmu” u Opštim uslovima.
57. „MSP“ znači mala i srednja preduzeća.
58. „Program izgradnje kapaciteta Smart Wood“ znači program izgradnje kapaciteta koji je izrađen u sklopu Dijela 3.1 Projekta.
59. „Naknade za socijalna davanja“ znači sva plaćanja ili doprinose za naknade za nezaposlenost, osiguranje za slučaj invaliditeta, naknade za povrede na radu, penzione naknade (penziona ili socijalno osiguranje) i životno osiguranje ili bilo koje druge naknade u skladu sa zakonodavstvom Zajmoprimca.
60. „Plan angažovanja zainteresovanih strana“ ili „SEP“ znači plan koji će pripremiti i usvojiti Zajmoprimac, preko Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, koji je konzistentan sa ESS10, a koji će između ostalog uključivati mjere za pružanje pravovremenih, relevantnih, razumljivih i pristupačnih informacija zainteresovanim stranama i konsultacije s njima na kulturološki prikladan način, bez manipulacije, uplitanja, prinude, diskriminacije i zastrašivanja.
61. „Upravni odbor za Projekat“ znači upravni odbor koji će formirati Zajmoprimac, na predlog Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, u skladu sa Odjeljkom I.A.1 Priloga 2 uz ovaj Ugovor.
62. „Obuka“ znači aktivnosti koje su povezane sa Projektom u vezi sa studijskim putovanjima, kursevima za obuku, seminarima, radionicama i ostalim aktivnostima obuke, koje nijesu uključene u ugovore za nabavku roba ili pružanja usluga, uključujući materijale za obuku, zakup prostora i opreme, putne troškove, troškove smještaja i dnevnica polaznika obuke i predavača, naknade predavača i ostale razne inpute povezane sa obukom, na osnovu pisanog odobrenja Banke.
63. „TSU“ ili „Jedinica za tehničku podršku“ znači jedinica za tehničku podršku osnovana od strane Ministarstva finansija i koja je odgovorna za fiducijarne aspekte (nabavke i finansijsko upravljanje) i aspekte isplate sredstava Projekta i koja je navedena u Odjeljku I.A.3 Priloga 2 uz ovaj Ugovor.
64. „Univerzitet Crne Gore“ znači institucija višeg obrazovanja Zajmoprimca koja je osnovana u skladu sa zakonima Zajmoprimca.

Odjeljak II. Pomjene Opštih uslova

Opšti uslovi se ovim putem mijenjanju na sljedeći način:

1. Definicije koje slijede su uključene na kraju Dodatak po alfabetskom redoslijedu kao stavovi 116-122:

„116. „CRDC“ ili „Klauzula o zaduživanju otpornom na klimatske promjene *Climate Resilient Debt Clause*“ znači mehanizam uspostavljen u Ugovoru o zajmu koji dopušta kvalifikovanom Zajmoprimcu da odloži određena plaćanja glavnice i/ili kamata (i drugih troškova Zajma) tokom Perioda odlaganja nakon pojave Prihvatljivog/kvalifikovanog događaja.“

„117. „Uslovi i odredbe CRDC-a“ znače uslove i odredbe klauzule o zaduživanju otpornom na klimatske promjene, kako ih Banka povremeno objavljuje i revidira, a koji su na snazi u vrijeme zahtjeva za Odlaganje plaćanja.“

„118. „Period odlaganja“ znači period do 24 (dvadeset i četiri) mjeseca, tokom kojeg je aktivirano Odlaganje plaćanja u skladu sa odredbama Ugovora o zajmu.“

„119. „Prihvatljivi/kvalifikovani događaj“ znači događaj definisan u Uslovima i odredbama CRDC-a.“

„120. „Odlaganje plaćanja kamate“ znači jednokratno privremeno odlaganje plaćanja Kamate i drugih primjenjivih troškova Zajma tokom Perioda odlaganja, koju je zatražio Zajmoprimac i aktivirala Banka u skladu sa odredbama Ugovora o zajmu.“

„121. „Odlaganje plaćanja“ znači Odlaganje plaćanja glavnice i/ili Odlaganje plaćanja kamate koju je zatražio Zajmoprimac i aktivirala Banka u skladu sa odredbama Ugovora o zajmu.“

„122. „Odlaganje plaćanja glavnice“ znači jednokratno privremeno odlaganje otplate Povučenog preostalog iznosa zajma tokom Perioda odlaganja, koju je zatražio Zajmoprimac i aktivirala Banka u skladu sa odredbama Ugovora o zajmu.“

2. U stavovima koji je prvobitno numerisani kao 79 u Dodatku, pojmovi „Plaćanje Zajma“, se mijenjaju da glase kako slijedi:

„79. Plaćanje Zajma“ znači bilo koji iznos koji je plativ od Strana u zajmu prema Banci po osnovu Pravnih ugovora, uključujući (ali bez ograničenja na) bilo koji iznos Povučenog preostalog iznosa zajma, kamate, bilo kog odloženog iznosa po osnovu Ugovora o zajmu i bilo koje pripadajuće kamate, Provizije za obradu zajma, Naknade za angažovana, a nepovučena sredstva, kamate po Zateznoj kamatnoj stopi (ukoliko je ima), provizije za rezervisanje, bilo koje transakcione provizije za Konverziju ili prijevremni prekid Konverzije, bilo koju premiju koja je plativa nakon uspostavljanja najvećeg iznosa kamatne stope (*cap*) ili opsega za kamatne stope (*collar*) i bilo kog Iznosa za poravnanje zajma (*unwinding amount*) koji treba da plati Zajmoprimac, bilo koje druge naknade, troška ili nameta koji je primjenjiv na Zajam i bilo kog povraćaja Povučenog preostalog iznosa zajma koji je plativ od strane Zajmoprimca, zavisno od slučaja.“